

D A N I C A

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 7. rožnika 1860.

List 12.

Sveto Rešnje Telo.

(Poleg latinskiga in Dolinarjeve prestave.)

Hvali. Sion, Rešenika,
Hvali Kralja, Učenika,
In Zveličarja svetá.
Hvali ga nar veči petje,
Hvali naj ga serca vnetje:
Vredno hvalit' se ne dá.

O prečudi, nezrekljivi!
Kruh nebeški, poživljivi,
Na; Ti danes hvala bo!
Ki pri zadnji Te večeri
Jezus lomil. — dvanajsteri
Te zavžili bratje so.

Z enim glasam Ga častimo,
Vsim ljudém Ga oznanimo,
De doseže vredno čast;
Ker spomin se dans praznuje;
In skrivnost se zdaj spolnuje,
Ki za njo je dal oblast.

Pri daritvi v zvezi novi
Se zedin'jo vsi darevi,
Se daruje Jezu Krist.
Pred resnico senca zgine,
Jezus pride, staro mize,
Ko zasveti dar se čist.

Sam Gospod je kruh lomiti,
In pa vernim ga deliti
Zapovedal v svoj spomin.
Po zapovedi storjeni
Posvečujemo, zučeni.
V sveti maši kruh in vin'.

Vera veže nas kristjane.
Molit' čuda nam podane;
Več tu kruha, vina ni.
Neumljivo, nevidljivo
Je po veri nedvomljivo,
Ino vredno vse časti.

Pod podobami različnim'.
Tu pod znamnji le resničnim
Té skrivnosti se godé.
V teh podobah Kristus biva;
Kri mesó Gospoda vživa —
V vsak' podob' oboje se.

Kdor ga prejme, ne zavžije
Le Telesa, on tud pije
Njega sveto Rešnje kri.
Prejme eden, prejme drugi;
Pri prejemu pa v zaslugi
Nič delitve, zločka ni.

Prejme dobri, prejme slabi,
Ak nevredno, si pograbi
Blagor duše, serca mir.
Ti nevrednim pogubljenje,
Ti si vrednim vse življenje
Ino vsiga blagra vir.

Ko se čudo to prelomi.
Biva Kristus, nič ne dvomi,
V vsaki mervi nezlomljiv.
Vidne znamnja le so deli.
Čud je kakor v Hostji celi,
V vsakim koscu nezdeljiv.

Glejte tukaj Kruh nebeški,
Pravi živež tud človeški;
Naj ne bo pregrešnim dan.
Se v podobi naznanilo,
Se v podobi je spolnilo,
Kako Jezus bo darvan.

Jezus, glej na nas sirote,
Ki Te hval'mo za dobrote,
Ti nas pasi, vodi zdaj;
Vsmogočni, vsigavedni,
Daj nam priti k Tvoji ded'ni,
K Tvoji mizi v sveti raj.

V—c.

Vedno česenje sv. Rešnjiga Telesa.

Visokočastitljiva škofijska namestnija v razpisu do častitiga duhovstva v misel jemlje novo družbo za vedno česenje sv. Rešnjiga Telesa, in razloživši njen začetek in dosedanjo delavnost jo nadalje z naslednjimi besedami prav prav priserčno priporoča:

„Imenitni in tolikanj pobožni namen te družbe — vedno česenje nar svetejšiga Zakramenta in olepševanje ubozih cerkev — se zamore le s pristopovanjem obilnih družnikov še boljši in izdatniši dosepati. Torej podpisani prav z veseljem spolni željo in prošnjo vodnika te družbe, gosp. dr. Henrika Paukerja žl. Glanfeld-skiga, špiritvala v tukajšnjim duhovskim semenišu od 17. t. m., ter s pričujočim razpisam do častite duhovšine vabi k pristopu v to družbo.“

„Znano je, de posebne pobožnosti k sv. Rešnjimu Telesu, zlasti bogoljubne bratovšine, so se v žalostnim času 16. in 17. stol. začeli. Nasledovavci nove vere so vse preklinjali, kar je katoliškemu kristjanu sveto in drago; brezbožnost in vedno napadanje na naj vikši deržavne in cerkvene oblasti je bilo čedalje hujši; verske in deržavljanske vojske so divjale, in njih naslednjice so bile: lakot, kuga, občinska brezvarnost in poživljenje. V tistih časih se je pričela štirideseturna molitev, potem izpostavljanje sv. Rešnjiga Telesa poslednje pustne dni, bratovšina sv. Rešnjiga Telesa, in poslednjič družba vedniga česenja.“

„To vedno česenje je pričela pobožna princesnja iz svitile rodovine habsburške, francoska kraljica Ana. Kjer

in kadar se je pričelo to česenje in slovesne prošnje za odpušanje pred sv. Rešnjim Telesam, so se ob enim tudi siloviti viharji, ki so že 70 let stisko in strah po deželi razširjali, v boljši obračali. Ta pobožnost pa se je bila na Francoskim pričela ter se je od ondot v druge katoliške dežele razširjala.“

„Kar je pobožnost k presv. Rešnjimu Telesu nekđaj premogla, to premore tudi pri sedanjih silo žalostnih dogodbah in zadergah, ki nam serce z vedno britkostjo napolnujejo, ker so si le preveč enake z unimi, ki so bile ravnokar omenjene.“

„Neprenehljiva pobožna molitev cele trume vernih kristjanov h Kristusu v presv. Zakramentu, obnovljeno česenje visoke Skrivnosti bo zanesljivo doseglo, de se bo nas Bog usmilil v naši sili in britkosti, dneve stisk okrajšal, varham pravice dal spoznanje njih dolžnosti, jih s serčnostjo napolnil, omahovanje ustavil, zapeljivce in zapeljane na pravo pota zavernil.“

„Molitev pred sv. Rešnjim Telesam, djansko sveto Obhajilo, ali to če ni mogoče, saj duhovno obhajilo — to nam bo gotovo moč dalo, de bomo v poskušnjah stanovitni ter mnogotere težave v svoje zveličanje prenašali.“

„Na delo tedaj! molimo sami prav pogosto sv. Rešnje Telo, — pristopimo k družbi, — in zbirajmo družnikov ali bratov in sester zanjo!“

„V ta namen so bratovske bukvice in zapisovavni listi razposlani, ki naj se med gg. duhovne pastirje razdelé, de

naj bi se duhovni in drugi verni, ki želé v bratovščino stopiti, vanje zapisali, in taki zapisniki naj se potem naravnost gosp. vodju te bratovščine pošiljajo.⁴

Kapitelški Konzistorij v Ljubljani 20. vel. travna 1860.

Anton Kos l. r.,
veliki namestnik.

R. I. P.

častiti gospod

Andrej Pavletič,

semeniški podvodja in oskerbnik v Gorici 1860.

(Iskrica bratovske ljubezni).

„O kako lep je čist rod, ki se v
čednosti sveti.“ (Modr.)

Komej se zemlja na Vsegamogočniga „bodi“ čversto na noge zrahlja, ter se odene v svojo precudno lepoto, ko že gresno pozelenje z drevesa spoznanja dobriga in hudiga vsemu cloveštvu uterga uno zgrozivo obsodbo: „Moriemini -- umerli bote!“ In glej! od tistiga časa se rod rodu umika pod hladno gomilo; zakaj:

Smertna kosa brez razločka seka
Nezne, sive in krepké sred teka.
Urno v temne grobe jih uklada.
Kjer zlahtnost cloveka v prah razpada.

Nesrečna osoda! Ali tako gotova in jasna, de jo naj bolj zarujavljena pamet slata z rokami, de jo naj bolj plesnjevji bogotajic utajiti ne more, naj si je sicer že zdavnej s čela zbrisal sveti spomin Božjiga bitja. In čeravno tudi sami predobro vemo, de nam je po versti umirati: „dans meni, jutri tebi,“ se nam vender prav milo zdi, sercé se nam žalosti taja, ko vidimo odstopati s prizora našiga življenja zdaj tega prijatla, zdaj uniga znanca ali koga družiga iz svoje zlahte ali sosestva, s katerim nas je vezala ali sveta dolžnost, ali gladko spoštovanje, ali sploh serčna ljubezen. Pa kaj? spregovoriti moramo . . . iz bratovske ljubezni . . . s kalnim otesam . . . žalovaje nad drazim sobratam, verlim duhovnikom naše mile nadškofije, ki je pritekale dni svojo blago dušo Gospodu izročil. . .

Umerl je 23. vel. trav. zgodej, po dolgim bolehovanji na sercu in zadnjic za splošno vodenico, mnogoljubljeni č. gosp. Andrej Pavletič, semeniški podvodja in oskerbnik v 48¹/₂ letu svoje starosti. . .

Vzdigni se duša čez solnce, čez zvezde,
Se koj udeležit pridobljene mezde.
Duhovi krilati naprot ji hitite.
V družbo svetnikov presrečno vsadite!

Da! pri pičem številu duhovnikov je zguba takih verlih mož zlo občutljiva, toliko več pa obžalovanja vredna zavolj lepih lastnost, kakoršnih je naš ranjki Andrej posedel. Nikakor se ne obotavljam pristevati ga njim, nad katerimi sam sv. Duh tako rekoč začuden kliče v bukvah Modrosti: „O kako lep je čist rod, ki se v čednosti sveti!“ Zakaj bil je rajni pobožin duhovnik, ki je dolžnosti svojiga stanú zvesto in modro spolnoval; bil je tudi lep zgled vsem svojim sobratam v Kristusu. In tudi z vso vestjo poterdim, kar je nek priletin, pa izobražen gospod koj po njegovim odhodu iz tega življenja pričal, rekoč: „Zgubili smo izverstniga duhovnika, kakoršniga si ga le malo kdo misli.“ Zakaj živel je rajni že več let sem bolj ločen od sveta, ki ni zahajal v družbe svetovnih zunej vsled svojiga poklica. In pouzih v svojim sercu, se ni gotovo hvalisal svojih doprinešenih dobrih del, še manj pa pripovedoval, kaj in koliko de zna in vé, misleč si jo mar z velikim aposteljnám: „Sim nar manjši aposteljnov in nisim vreden apostelj imenovan biti“ (1. Kor. 15, 9); čeravno je bil sicer v učnosti tako izurjen duhovnik, de se je na vse strani prav dobro porabiti dal. Rojen v bližnjim St. Andrežu 22. listopada 1811 in mašnik posvečen 23. kimovca l. 1837. je sperviga služil naj večí del v Lahih kot duhovni pomočnik

in dvakrat kot farni administrator. Pozneje je bil kaplan kaznjencov v nekdej tu bivajoči delavščini, ki je bila z njim vred v Terst prestavljena. Leta 1850 pa je postal mestni kaplan v cerkvi sv. Ignacija v Gorici, ktero je tudi pol leta kot administrator v svoji skerbi imel. Kako pridno de je té službi opravljal, kako modro de je svoje spokornike in bolnike podučeval in tolažil, pričajo z vsem spoštovanjem njemu farmani do tega trenutka. Njegova zadnja služba je bila v duhovščini od l. 1856 — 1860, med ktero je tudi zakonski sodnji kot svetovavic izverstno pomagal. Tudi je bil namenjen pretekliga leta za pregledovavca cerkvenih preštév, toda bolehovanje in druge okolišine so ga primorale, ponujeni in nekako že načeti službi se odpovedati. Da ni bil naš ranjki Andrej na posvetno blagó navezan, je zadosti jasno na znanje dal; kar je imel, je zlasti svoji bolji potrebni zlahti proti drobil, svoji ostareli, še živi materi je za vsakdanjo potrebo 10 gold. na mesec odrajtoval, eniga bratranca v latinskih šolah z vsem potrebnim oskerboval, tako de mu je od njegovih dohodkov le komej toliko ostajalo, de je sam zamogel izhajati. In kar iz hvaležnosti do ranjeiga se pridjati moramo, je to, de je duhovščini farne cerkve sv. Ignacija iz gole prostovolje in iz ljubezni do zveličanja duš pomagal presliševati spokornike, vsako saboto, nedeljo in o praznikih, in de jo je ranjki z veseljem nadomestoval v kakoršni koli sili ali potrebi. Večna mu hvala! Dolžni smo tedaj po njim žalovati in se ga spominjati v svojih vsakdanjih molitvah.

Dné 24. vel. trav. ob Sih zjutrej je bilo ranciga truplo v semeniški kapeli izpostavljeno v odperti trugi do pogreba. Ob ravno tej uri so duhovniki seminisa z bogoslovci cele juternice po mertvih odpeli, potem je bila po ranjkim černa peta maša z navadnimi molitvami na koncu. Ob šestih zvečer tega dneva je bil pogreb. Nesli so ga in svetili mu ob straneh bogoslovci v korekeljnih, vsi drugi pripravljanci za sv. stan so pa zadej sli v svojih domačih černih oblačilih. Spremljevala ga je obilna množica duhovnikov višjih in nižjih, mnogo prijatlov, znancov in spoštovancev, in komur je bilo le moč, do daljniga pokopališa. — Predragi sobrat v Kristusu! z Bogam! . . . z Bogam do sodnjiga dneva! . . . Naj se vedno ziblje nad tvojo gomilo nevenljivi pozdrav: „Hic est sacerdos, quem coronavit Dominus!“ (ps. 109) . . . Naj se vedno razprostira nad tvojim hladnim grobam naše preserčno vošilo: „V miru počivaj! Amen!“

Binkoštno saboto 1860.

Jož. Furlani.

Afrika in kersanska vera.

Spisal Valentin Sežun.

(Konec.)

I. Dežela Egipt.

Tukaj je okoli 15,000 katoličanov, ki imajo apostoljskiga namestnika (vikarja) v Aleksandrii. Več postaj po zgornjim, srednjim in doljnim Egiptu imajo O. frančiškani. Zedinjenih Koptov je tudi blizo 15,000 in v Kairi njih škof. Sirskih katoličanov je v Egiptu do 7,000 večidel v Aleksandrii, v Damieti in v Rozeti. — Vsih ljudi pa ima ta dežela 2—3 milijone.

II. Berberija.

V tem imenu je zapopadeno vse afrikansko primorje od Egipta do atlanski morja, ktero na spodnji strani goré Atlas in pušava Sahara, na zgornji pa srednozemske morje mejijo. — Deržave Barka (nekdanja Cirenaika), Tripolis, Tunis (vse tri v turški oblasti), Algerija (Francozam pokorna) in Maroko se tukaj znajdejo. Zemlja sploh je tukaj silno rodovitna in lepa; ljudi je čez 10 milijonov; kateri so skorej zgolj mohamedanci, judov je tudi veliko, kristjanov pa skorej nič ne, in še ti so večí del ptujci, ki se za časno tukaj mudé, poznej pa se spet v

Evropo vračajo. Apostoljski prefekti so: 1.) v mestu Tripoli, kjer je blizu 2.000 katoličanov. Tudi Bengasi, kjer je l. 1857 in 1858 kuga bila, ima 5—600 vernikov iz Malte. 2.) Tunis ima blizu 2.000 kristjanov, po deželi jih je še več, otoka Kerkeni in Cerbi jih imata čez 100. — Apostoljska prefektura v Tunisu je zdaj v vikariat povzdignjena, — 3.) Algier. Ta Francozom podveržena dežela, ki obsega nekdanjo Numidijo in nekaj Mavritanije, šteje blizu 300.000 katoliških prebivavcov. Nad tretji del, jih je vojakov, drugi so evropejski naseljenci. De bi se bilo kaj dosti domačih spreobrnilo, ni bilo dozdej brati. Nar bolj znameniten algerski spreobrnjenec je francoski general Jusuf, kateri je bil sicer od kersanskih staršev na otoku Elbi rojen, pa na poti v Florenco od afrikanskih roparjev vjet in v Tunisu v mohamedanstvu zrejen. Ko so Francozi 1830 v Algerijo prišli, je k njim prestopil, in l. 1845 v Parizu se pokristjanil. L. 1838 je papež Gregor XVI. v Algieru škofijo postavil. Pervi škof tukaj je bil milostni g. Adolf Dupuch, ki se je tolikanj trudil, od emira Abdelkadra vjete kersanske vojake odkupovati. Njegov zdanji naslednik je Pavel. 4.) V Marokanski državi je bilo do letašnje vojske v mestu Tanger-u čez 1.000 katoličanov in 1 samostan. Apostoljska prefektura je v mestu Maroko. Španske sela Cevta, Penoni, Alkuhenas in Melilla na marokanskim primorju imajo do 11.200 vernikov.

Osoda kersanstva tukaj se bo gotovo ravnala po izidu silno kervave vojske, ki je zdaj med Španjci in marokanskim sultanam.

Zamurček Jožek Krajski.

(Dalje.)

Čudno se mu je zdelo v začetku, zakaj ga ljudje tako gledajo, in je rekel: „V tem kraju so vsi ljudje radovedneži!“ — Od svoje matere je pravil: „Ko so bili mati zdravi, so meni jesti nosili; so bili mati bolni, sim pa jest njim jesti nosil.“ — Vprašal je med drugim: „Če je Bog več angelov vstvaril kot je hiš?“ — „Koliko dni se je Jezus jokal, ko je bil sv. Jožef umerl?“ — Če je Jezus hitro vode prinesel, ko Mu je Marija rekla? — Pa: „Če je nebeški Oče prišel gledat, ko je Jezus vode nesel?“ — „Če so angeli čisti čisti duhovi, zakaj jim pa roke in noge delajo?“ — Ko je slišal vpitje ali petje zunaj, je vprašal: „Kako, de je toliko norcov tukaj?“ „Če bodo vsi ti norci v pekel šli?“ Po jutrodeželskih mestih, kolikor vém, nimajo ponoči nikakoršniga rogoviljenja, vse je mirno in tiho; v ti reči so turki pametneši mem mnogih kristjanov. Ko je od norcov govoril, je pravil tudi od nekiga „norca“ v Kairi, ki je bil svoji gospej oči, usta, nos, ušesa odrezal; peljali so ga k zabet-beju (k sodniku v jeco), ki ga je dal v vodo vreči, de je vtonil: „ali je imel zabet-bej greh?“ —

Bil je rad nekoliko visok in bal se je taciga, kar bi mu sramoto delalo; kar je bilo obleke od sužnje, mu ni bila nič všeč, p. hartumska tunika; le po evropejski je hrepnil. —

Ko je vidil konja na vodo iti, je vprašal, „če ga ne pojé riba? Ali stopi konj na ribo in riba umerje?“ — Od vojakov je rekel: „Soldatje mi niso všeč, nočem biti soldat; zakaj soldatje se vojskujejo in morijo; jest pa nočem greha delati.“ Pri tem je pa vender imel neznanu veselje nad vojaško opravo in ekserciranjem; ko je boben zapel, precej je bil na pragu, če je le mogel. Še malo pred zadnjo boleznijo se je po sobi ekserciral; — nar rajši sploh, kadar gospoda ni bilo doma, ker je vedil, de rajši drugačnejši vaje vidim.

Enkrat je pravil, de je „oreh ubil z njegovim bratom,“ to je, z drugim orehom. — Ko je slišal od sv. Očeta papeža in vidil njegovo podobo, je hotel po vsaki ceni v Rim iti in ga viditi. Ko sim mu dopovedal, de je treba k temu

dosti denara, ki ga ne on ne jest nimava, je hotel iti „k gospej vse dežele“ (žl. gosp. gr. Korinskovi) in jo prositi, de bi z njo popotval, „ker ona ima dosti denara.“ Dobil je bil namreč od imenovane visoke gospej prav lepiga Jezuska v dar in je imel do nje veliko zaupanje. Ko je pa vidil, de bo tudi iz tega težko kej, je rekel, de se bo sam naučil denar delati, potlej pa pojde. —

Slišal je že, de je jagnje, pohlevna, poterpežljiva stvar, podoba Jezusova; torej se mu je čudno zdelo, ko je slišal jagnje beketati in vpiti, ter je vprašal: „zakaj se jagnje joka?“ Treba mu je bilo razlagati, češ, de svojiga gospoda kliče. — Arabsko je bil kmal pozabil, ko ni imel tovarša, de bi bil z njim arabsko govoril. Ni mu pa tudi bilo dosti zato, ker rekel je: „Arabski jezik mi ni všeč, ker turki govoré arabsko.“

Njegovo priprostost že v osmim letu je razodevalo zlasti njegovo govorjenje in djanje, iz kteriga se je pa tudi velikrat posebno bister um kazal. Rad je imel podobe svetnikov, kterih pa ni po verhu ogledoval, kakor sploh otroci; vse oddelke, rise in pike je pretuhtal in prevdaril, ko je podobico v roko vzel. Vprašal je neki dan na pr. „Zakaj nima na podobi beg v Egipt tudi osel sijanja (šajna), ko ga Jezus, Marija in sv. Jožef imajo?“ — Čez Adama se je pa nejevoljno nosil, rekoč: „Gerdi Adam! ali ni mogel se pokrižati, de bi bil kačo (prav za prav ženo) spodil, ko ga je zapeljevala“ —

Zgodej, ko mu se mende nisim od tega kej govoril, je enkrat začel praviti: „Ko bom jest duhoven, bom šel v svojo deželo, bom vse sužnje kerševal; če me pa čerri umoré, naj me; — bom jest umerl zavolj Jezusa: sej je tudi Jezus zavoljo mene umerl.“ — Upamo in upajmo, de ta svoj misijon z veliko gorečnostjo v nebesih spolnuje z g. Knobleherjem in velikimi družimi, ki so udi velike sklepe snovali, jih je pa previdnost Jozija po drugi poti in z družimi močmi doversiti odločila. (Dalje nastl.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Z razpisam 30. vel. travna naznanuje visokočastitljiva namestnija Ljubljanska, de bodo Njih milost prečastitljivi Gospod Jernej Vidmar 17. t. m. od dunajskiga kardinala vikšiga škofa v škofa posvečeni, peto nedeljo po Binkoštih pa, to je, 1. mal. serpana, bodo Ljubljansko škofijstvo slovesno nastopili. Ta vesela novica se bo prihodnjo nedeljo po vsih duhovnijskih cerkvah z leco oznanila, de bodo duhovni in ljudstvo v prihodje vedili se v duhovskih rečeh do Njih milosti obračati, Jim dolžno pokoršino in spoštovanje skazovati in moliti, de bi Jih Bog dolgo ohranil, razsvitloval in poterdoval v Njih vikši pastirski službi. V dan posvečevanja je torej velevana po vsih duhovnijskih cerkvah sveta maša z blagoslovama, in de naj vsi svetovni in redovni duhovni v sv. maši privzamejo molitev: Deus omnium fidelium pastor et rector etc. ex mis-a in anniversario electionis seu consecrationis Episcopi. Od tega dneva dalje se Jih bodo duhovni tudi v vsaki sv. maši na odločenim mestu po imenu spominjali, in v ta namen se postavi v vsako sakristijo tablica z napisam: Et pro Antistite Nostro Bartholomaeo (in našiga škofa Jerneja). Zraven tega so tisti gg. duhovni, ki jim duhovske opravila dopustijo, k slovesnemu vmestovanju Njih milosti povabljeni, ki naj bodo s talarjem in koretljem 5. nedeljo po binkoštih zjutraj ob 8 v sakristii nunske cerkve zbrani, ker od ondot bo slovesni hod v stoljno cerkev.

Iz Ljubljane. 22. vel. travna. — A. — c. Ravnokar so v založbi Matija Gerberja, bukvoveza, na svitlo prišle, mašne in druge molitve v tretjim pomnoženim natisu. Njih obseg je: Zjutranja molitev, djanje vere, upanja in ljubezni, zdihljeji o posebnih priložnostih (obujenje dobriga namena, v nevarnosti, v skušnjavi, v potrebi, po prejeti dobroti, kadar se greha spomniš, kadar

se z žegnano vodo pokropiš, kadar memo cerkve, križa, Mariine podobe greš, kadar slišiš merliču zvoniti, kadar memo pokopališa greš, kadar se v nebesa ozreš), zvečerna molitev, sveta maša, mašne molitve od Kristusoviga terpljenja, spovedne molitve s spraševanjem vesti, sedem psalmov od pokore, molitev za svete odpustike, obhajilne molitve, mnoge molitve (k s. Jožefu, Janezu Kerstniku, Petru in Pavlu, Alojziju, Valentinu, svetimu patronu, k sv. Ani, Marii Magdaleni, Lucii, k svetniku, kteriga praznik se obhaja), ponovljenje kerstne obljube, molitev staršev za svoje otroke, molitev otrok za svoje starše, molitev za katoliško cerkev, za papeža, za škofa, za duhovne, za spovednika, za cesarja, za vse deželne gosposke in oblastnike, za prijetle, znance in dobrotnike, za sovražnike, za bolnika, za umirajočiga, poslednji zdihljeji umirajočiga kristjana, molitev po sklenitvi bolnikov, litanije vsih svetnikov, lavretanske litanije, zahvalna pesem, križev pot, svete pesmi (dvojne pesmi pri sveti maši, pesem pred pridigo, pri sv. obhajilu, pred sv. obhajilam, po sv. obhajilu, adventna, terpljenje Jezusovo, velikonočna, binkoštna, pred sv. Rešnjim Telesam, zahvalna, Marija naša mati, ljubezen do Marije, slava Marije, Marija v nebo vzeta, Marii, česena si Marija, sedem žalost Marije Device, čisto spočeti Devici). Te lično natisnjene, s podobo na četu in s podobicami sem ter tje ozaljšane bukvice, ki imajo na 275 straneh toliko dobriga blagá za mlade in odrasene kristjane, veljajo, za šolske darila vezane, le tri stare šestice ali 30 nov. kraje. Priporočujejo se torej slehernimu, ki potrebuje dobrih molitevni bukev, zlasti pa njim, kteri hočejo lepih šolskih daril dober kup dobiti.

Iz Ljubljane. (Pesništvo). Ravno kar so na svitlo prišle: „Pesmi“ ki jih je zložil „France Cegnar,“ in jih z družimi vred pozdravljamo kakor prav prav lepe in mične cvetice po obleki in obliki, in še lepši po obsegu, ker so prijazno podučne in duha čversto poživljajo, iz njih sije bravecu pesnikovo lepočutno srce kakor žark iz solca. So pa naj boljši une, ki so Cegnarjevo lastno delo, in radi bi vidili, de bi nekaj malo prestav vmes ne bilo, ki nekoliko kazijo. Šega pesnikov je skorej, de mora kaka nezadovoljna nuna vmes biti, desiravno ni zadovoljnih in srečnijših bitij mem njih na zemlji, kolikor je nam znano, torej bi pesniki prav storili, ko bi jih ne vlekli iz samostanov, ko so rade notri. K Prešernovimu poslavljevanju bi rekli, de on s svojimi poezijami ni ne Cerkvi vstregel, ne mladosti služil. — „Pesmi Miroslava Vilharja“ so pesniške v vsakim oziru, mnoge miločutno vabijo k lepi nravi; bitko pa nam je, de mu je vmes ktera spod peresa ušla, ki je npravno ne moremo poterditi.

V Novim mestu je bila letas binkoštno saboto (26. maja) v kapitel-ki cerkvi lepa in gniljiva slovesnost. Po blagoslovljenji kerstne vode so visokočastiti gospod prošt Jernej Arko kerstili izraelca 32 letniga Jožefa Herzig-a, iz mesta Zloczowa v Galiciji. Njegovi judovski starši so že umerli. Herzig je stajni poveljnik (Posten-Kommandant) v drugim oddelku 11. žandarskiga polka, neoženjen, in je imel pred sv. kerstam imé Mojzes. Njegova sestra je že pred 8 leti h keršanski katoliški veri pristopila. Naš Mojzes je že od svojih otročjih let po naši edino zveličavni veri hrepenel, je bil zmiraj lepiga zadržanja in sploh spoštovan. Že ko jud je hodil rad v katoliško cerkev. Vis. čast. gosp. prošt sami so ga v resnicah katoliške vere dobro podučili in se prepričali, de ne želi iz nikakoršnih časnih, ampak iz čistih namenov kristjan biti. Ves čas pripravljanja se je posebno priporočal Marii prečisti Devici. De je bilo pri tem kerstu silo veliko ljudi v cerkvi, si lahko vsak misli. Boter mu je bil blagorodni gosp. Mavricij baron Egkh zl. Hungersbach, c. k. konjiški stotnik. Bivšiga pa na Dunaji je namestoval blagorodni gosp. Avguštin Wolkenšperg, c. k. nadporočnik (nadlajtnant). Po sv. kerstu je bila velika sv. maša, pri

kteri je keršenelec sv. Obhajilo prejel, in vsim pričujočim lep zgled dal. Bog ga poterdi, de bi mogel po svoji veri tudi do konca bogoljubno živeti in v kerstni nedolžnosti enkrat svoje življenje skleniti.

S Kerškiga. Podučevavna in molitevna bratovšina sv. Ursule za srečno zadnjo uro na Dolenskim dobro napreduje, ker ob kratkim si je pridobila blizo jezero udov obojiga spola. Upati je, de bo vedno rastla, ker vsak pameten človek in pravoveren kristjan želi na smertni postelji popolnoma odpustik zadobiti, ter srečno v gnadi Božji umreti in se zveličati. In ravno to je zveličavni namen Ursulinskiga društva, in se bo tudi dosegel, ako se bodo udje po njegovih vodilih ravnali. To ložej doseči, je potrebno, de ima vsak ud braterno tablico s kratkim naukam, in sleherni Ursulinski venec al družbica enajsterih oseb eniga spola, bratovske bukvice, v kterih so vodila na drobno popisane.

Bratovske podobe in bukvice se dobijo pri Gerberji v Ljubljani, kterih čist dohodek je namenjen za večne svete maše v dušni prid živih in mertvih udov Ursulinskiga društva ali cele bratovšine sv. Ursule za srečno zadnjo uro. V pospeh tega namena je svetovano, de bi udje Ursulinskiga društva pri zapisovanji ali pristopu v bratovšino po šestici skladali, in vsak venec bi dobil enajst braternih podob in ene bukvice, in kar bi ostajalo, bi se za večne sv. maše obrnilo; pri sto vencih bi se bilo nadjati toliko čistiga dohodka, de bi se za eno ali dve večni sv. maši naložilo, kar bi se lahko pri vsaki večji fari zgodilo. Tako bi se bratovšina nar nar bolj vterdila, in za prihodnje rodove ohranila; tudi nekdanj so imele bratovšine večne svete maše in druge pobožne opravila. Tako ima tudi bratovšina sv. Ursule za srečno zadnjo uro v Celji v svojim prvotnim sedežu in v dveh podružnicah, v Kamniku in v Ljubljani, večne sv. maše za ohranjenje in razširjanje bratovšine in za nje žive in mertve ude. To bi se lahko tudi drugod napravilo k časti Božji in v dušni prid bratov in sester Ursulinskiga društva.

Sveti Oče rimski Papež so bratovšino sv. Ursule zavolj nje dobriga namena, se med seboj lepo učiti, greha varovati, k dobriemu opominjati, na srečno smert pripravljati i. t. d. visoko pohvalili, in kakor dober pripomoček k zveličanju priporočili. Je tedaj gotovo vredna, de se vernim priporoča, ter na dolgo in široko razširja in vedno ohrani. De se pa to zgodi, je treba dobrih pripomočkov, in le-ti so, kakor skušnija učii, braternal podobe, bukvice in večne svete maše.

O. A.

Z Železnikov 6. maja. (Konec.) Zdj pa še, kakor je bilo v zadnjim listu obljubljen, nekoliko o podružni cerkvi sami, njeni notranji opravi namreč. Če rečem, de ta cerkev je res prav lepa, bom ponovil le to, kar jih je že mnogo mnogo in sicer tudi tacih reklo, ki so tudi drugje že veliko lepiga vidili, se na cerkveno lepoto pravilno umejo in jim toraj gre razsodnja beseda. Zidana je cerkev v romanskim zlogu, je precej prostorna in visoka, ter ima, kar starejšo lepoto zadeva, 3 altarje, katerih kipi, zlasti stranskih altarjev, so pravi podobarski umotvorii. Mislim, de dandanašnji tudi slovečim akademikarjem kaj boljiga ne pride lahko spod dleta. Podobo velikiga altarja je zmalal znani Lajer, une stranskih altarjev pa so delo po svojih malarijah neumerliga Mencinger-ja, kateriga dozdjaj po spričbi zvedenih mož pač še ni noben slovensk malar dotekel. — Pa tudi poslednje leta se je za lepoto te cerkve mnogo storilo. Léta 1843 je dobil zvonik, ki ima v svojih visocih linah troje velicij in dobro vbranih zvonov, novo kositarsko streho, katira je bila vender pretečeno jesen na ru-deče pobarvana. — Léta 1853 je postavil v cerkev pohvaljeni Peter Roje orglje z 10 spremeni in trompetami — res izvrstno delo po zunanji obliki in mogočnosti glasú — ktere po njih slovenskem napisu oznaujejo: „Slava Bogú,

mir ljudem, pokoj mertvim.“ — Leta 1857 pa je pomalal že zadnjič omenjeni Štef. Šubic ves presbiterij in tudi sprednji del cerkvene ladije. Po oboku prezbiterija vidiš razne dogodbe in čudeže iz življenja cerkveniga patrona in slovečiga Indijanskiga apostola s slovenskim napisam:

„Svet' Francišk, veliki svetnik,
Bodi nam zvest pomočnik!“

Sprednji oddelik oboka cerkvene ladije pa ti stavlja pred oči kardelo mučencov sv. vere iz vsih krajev in narodov sveta, zopet s slovenskim podpisam:

Dosegli ste, mučenci, rajsko slavo,
Kažite tudi nam v raj stezo pravo!

O lepoti teh malarij je med ljudmi le en glas, glas namreč občne zadovoljnosti in hvaležniga spoznanja. Akoravno se zastran tega dela Šubice od naše strani pohvala dovolj pozno očitno izreče, vendar to ni branilo, da se ne bi bil glas njegoviga imena in njegovih lepih malarij daleč okrog in tudi v sosednje dežele zanesel.

Zraven malarije je dobila l. 1857 cerkev še velik svečnik sred cerkve, dva majhna pred veliki altar, prenovljeno prižnico, novo presrebernjene svečnike k stranskim altarjem in tudi veliki altar je bil nekoliko premalan in prenovljen. Zdaj pa je dobila cerkev, kakor smo iz začetka vidili, prenovljeni sv. križev pot, ki ji je zopet zala olepšava, enaka zalimu vencu ob stranskih stenah. Se vé, da so take preuredbe in popravljanja marsikaj veljale, pa, hvala Bogú, vse so ljudje brez ptuje pripomoči lepo poplačali. Ako je kateri pregovor na svetu zanesljiv, je tagotovo neoveržljivo resničen, da „pri Božjih delih je Božji žegen.“

Naj k sklepu tih verstie še pristavim, da se je pri ti cerkvi nekdanj — pred davnimi leti — obhajal ljudski misijon. Opraševal sim stare ljudi o tem, pa nisim mogel pozvediti, ravno kdaj in kako; toliko sim slišal, da vodili so ga ptuji misijonarji.

Z Bogam!

J. L.

Iz Suhora pri Metliki 21. maja. — f. — Revšina in pomanjkanje, ki kervavo gospodari drugod po Dolenskem, hudo stiska tudi naše bele Krajnce. Sirote še v dobrih letih težko izhajajo, tem hujše pa je v slabih letinah, kakoršna je bila lanska. Nekteri gospodarji so mogli že ob novini živež kupovati, drugi so komaj do božiča izhajali s svojimi pridelki, in za velikonoč že po mnogih hišah clo navadniga kruha ni bilo. Veliko saboto nosijo cerkvenici blagoslovljeni ogenj po hišah, in dobijo za to kak hlebec kruha ali par pisank ali kak drug dar. Eden zmed njih mi pripoveduje, kako milo mu je bilo, kadar je z blagoslovljenim ognjem stopil v eno ali drugo revno hišo, in je izstradana družina javkala, da ga to leto nima darú, ki bi mu ga podelila, ker niso imeli kaj speči za velikonoč. Viditi toliko siromaštvo, miloserčni mož, akoravno sam reven, vendar le razveže svojo lisago, ter razdeli med ubožčike, kar je dobil po drugih premožniših hišah. — Da v takih okolišinah farmani za svojo novo cerkev, ktera pogreša še mnogih potrebnih reči, ne morejo veliko storiti, se vé samo ob sebi. Kako dobro tadaj dé, ako drugi dobrotniki na pomoč prihité taki revni fari! Med take dobrotnike moramo po vsi pravici šteti brate in sestre bratovščine vedniga čiščenja sv. Rešnjiga Telesa, kteri so te dni našo cerkev obdarovali z lepim mašnim plajščem in mnogo drugo cerkveno opravo, kar jim ljubi Bog poverni stoterno in stoterno! Naj bi bili vidili mili dobrotniki in blage dobrotnice, s kolikim veseljem so naši ubogi farmani sprejeli te lepe dari, vé, da bi bili že s tim razodevanjem hvaležniga serca in serčniga veselja obilno poplačani za svoje milodare. Obljubim pa tudi, da naši farmani ne bodo pozabili moliti za vse svoje dobrotnike. Prosil bo za nje tudi sv. Jožef, kterimu je cerkev posvečena. In naj lepše jim bo povernil njih dobrote usmiljeni Jezus, kterimu v naj svetejšim zakramentu pričujočimu pripravljajo v cerkvi vredno prebiva-

lišče. Iz njegovih ust bodo nekadanj zaslišali oveselivno besedo: „Nag sim bil, in ste me oblekli. — Pojdite toraj v veselje svojiga Gospoda!“

Iz Gorice 1. rožnika. — Nate eno žalostno, eno veselo in eno častito. — Plen posebne nesreče. Sabato pred binkoštnimi prazniki se je nekaj tû bivajočih vojsakov vajalo v streljanji na „malih rojah — Campagnuzzi.“ Eden njih ima puško s kamnito kroglico nabito, s kakošnim namenam, kdo vé? in ko jo sproži med drugimi, zadene v domačo ženo, ne ravno dalječ po opravlilih gredočo, ki se pri tej priči mertva na zelene tla zgrudi, res kot plen posebne naključbe. Bila je nek omžena, komej 31 let stara. Prežalostna novica dotični družini in zlahti, nam pa v nauk: „Danes rudeč, jutri merlič!“

Redka vesela slovesnost. Senior čc. oo. kapucinov štajerske okrajine, 84 letni in popolnoma slepi starček, č. g. o. Fortunat Trevisan, je binkoštno nedeljo obhajal petdesetletnico svojiga maštva. Čc. samostanci so si po zmožnosti prizadevali poviksati to redko slovesnost. Eden mu skuje pesmico, drugi mu donša vošilo, tretji podviza zaljšati samostansko cerkvo z zelenimi mlaji, s cveticami umetnimi in živečimi. Med venci spletenimi iz zelenika in rožic so viseli naslednji napisi, osnovani od č. g. vikarja, O. Justina, in sicer nad cerkvenimi vrati odzunaj:

SeCVnDitlas hoDle CeLebrantI saCerDotI;

nad obokam velikiga oltarja:

LVstra DeCeM In saCrIs perfICentI;

okoli prižnice:

1. FortVnate nIMIs hoDle! CeLebra, saCrIfICa;

2. TibI bls neoMlsta eCCLesla CongAVDet;

3. BenedIC nobIs FortVnate benedICTIone De CoLLIs!
in na koru:

JVbHlato saCerDotI sanCta preC'MInI!

Ob 10tih zjutrej zabrenči zvonec v malim turnu ter vabi ljudi, se udeležiti te posebne slovesnosti. Cerkev je bila natlačena. Že se odprejo vrata samostana in čc. samostanci peljejo v svoji sredi kot pohlevni sinovi svojiga ostareliga slepiga očeta v mašnim oblačilu skoz velike vrata po cerkvi med obilno množico, ki se solzi veselja in sočutja nad takim svetim prizoram (pogledam). Zdaj stopi govornik na prižnico, č. g. stolni vikari, Dominik Komin, in v talijanski besedi izverstno povč, zakaj in kako da se mora duhovski stan v časti imeti. Na to je č. slepic s svojimi asistenti pristopil spet k oltarju, pri kterim je bil že prej koj pri svojim prihodu „veni Creator Spiritus“ zapel. Prav ginljivo je bilo gledati slepiga kapucina pred oltarjem se obračati in poklekovati, ga slišati odpevati še s krepkim glasam čast in hvalo Narviksimu, in pod podobo beliga kruha povzdigovati Njega, ki ga je stari Simeon v jeruzalemskim tempelju ko nežno dete na svojih naročjih imel, s kalnim očesam proti nebesam Boga hvalé in časté: „Zdaj spusti svojiga hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru!“ Ne manj ginljivo in spodbudivo je bilo tudi viditi, s kako bratovsko ljubeznjo in poterpežljivostjo da so stregli č. o. Fortunatu vsi pričujoči čc. kapucini, kar so mu tudi do zdaj vselej skazovali. Menim, da marsikomu se je obudila una zlata misel: Ecce quam bonum et jucundum, habitare fratres in unum. Kako dobro in prijetno je, ko bratje v ednosti skupaj prebivajo! — Drugoverce, kterim je samostansko življenje tern v peti in torej z mikroskopam dlake v jajci iščejo, da jih potem na vse gerlo, kar morejo, raztrobijo, kot zverine, poštemimu društvu človeštva škodljive, — bi jaz rad v tukajšnja samostana častitih očetov sv. Franciška pripeljal, vprašaje jih derzno: Hinavci! glejte in odgovorite, česa jih zamorete obdolžiti? Zakaj med njimi vlada lepa edinost in bratovska ljubezen, brez ktere je vsaka hiša, vsaka še tako veličastna palača strupena jama modrasov. Se vé, da je veliko ležeče na prednikih, da so možje za to, ki umejo bratinstvo oživljati, podpirati in ohraniti in to po modrim ravnaji, ne prenape-

tim, ne prevlažnim, brez žaljenja tenkih postav. V versto takih bi vpisal sedanjiga v. č. g. gvardijana č. kapucinov, o. Sigismunda Vohinca. Oni so scer mladi, pa prav brihtin in prijazni gospod, tako da si kmali vsakiga za se pridobé. Zatorej jih pa zlo spoštujejo in ljubijo ne le njih redovniki stareji kot mlajši, ampak tudi drugi, ki so imeli kedaj z njimi opraviti. Pod njih 7letnim gospodarstvom se je marsikej napravilo, in ravno preteklo zimo do uniga dné se je samostansko hišvo popravljalo, in to po njih lastnim ukusu, pa tudi tako izverstno, da človek, ki je poznal poprej še precí razrešetarano suhoto, se zdaj v njo stopivši prijazno razveseli. Takim gospodarjem, ki se serčno potegujejo za časni in večni blagor svojih podložnih, se radi priklonemo, ter jim izrečemo pred Bogom in pred ljudmi, kar jim po vsej pravici gre: Čast in hvalo!

Redko častito obiskanje. Pretekli tvorek je namestnik velikiga poglavarja kapucinskiga, pridši iz Tersta, tukajšnji samostan č. oo. kapucinov obiskal, med tem ko se je sam veliki poglavar proti Terstu podal. Že bo blizo sto let, kar ni bilo v slovensko-nemških okrajinah avstrijskiga cesarstva nobeniga redovniga generala na postavno obiskovanje samostanov, ker so bili namreč po jožefinskih postavah redovniki neposredno podložni dotičnemu škofjskemu vladiku. Konkordat pa jim je vernil njih staro pravico. Torej beremo, kako de veliki poglavarji podvizajo sami ali po namestnikih svojih pregledovati stan njim podložnih mnihov.

Po navadi preteklih let so naš premilostljivi nadškof binkoštno nedeljo birmali zjutrej v veliki cerkvi, popoldne v farni cerkvi sv. Ignacija, čez teden v domači kapeli. — Čeravno so njih prevzvišenost še lanskiga leta dokončali obhodo nadškofije kot vikši pastir, mislijo vendar tega očetovskiga opravila zopet letas se lotiti. Če sim prav slisal, se bojo podali precí po prazniku presv. Rešnjiga Telesa najpred v Bovčanski in potem v Črniški dekanat birmat.

Tudi so 23. vel. travna naš premilostljivi vikši pastir razpisali povabilo v laškem jeziku, ki je že po mestnih vogleh nabito, se udeleževati uniga posojila, razpisaniga po v-sim katoliškem svetu v blagor papeževe vlade. Škoda, si jo mislim jaz, de so hudi časi, v katerim clo bolj premožni posestniki hirajo. Sicer nabira prostovoljna po naši nadškofiji osnovana in doveršena za papeža, ki se s pisnam verne vdanosti blezo na svojim mestu že znajde, je nek skupno znesla čez 6000 gold. V teh revnih okolišinah za našo majhno škofijo res obilna daritev! — De ste mi dragi in ljubi v imenu Jezusa in Marije!

Jož. Furlani.

Iz Verone slišimo iz prijateljskiga lista gosp. Dan. Komboni-a, ki je prišel pred kratkim iz srednje Afrike, de znani gosp. Mazza ima v svoji dobrotni napravi ali inštitutu vsaki dan „blizo šest sto ljudi prerediti,“ in de je v tem vstavu „nar hujsi pomanjkanje,“ de pa „velikrat, še prav velikrat“ pride rednik, vstanovnik te naprave brez vinarja domu. Naj berže dobrotni gospod vse pod svojo skerb vzame, kar najde revne in bi djal zaveržene otročarije po mestu, in zlasti v sedanjih okolišinah se kar nič ni čuditi, de se mu pri toliki deržini tako godi. Dva vstava ima na različnih konceh mesta, eniga za moško, drugiga za žensko mladost. (Kogar denar tiši in želi prav velike obresti ali činze vleči, ima tukaj nar lepši priložnost, ga dobro naložiti Vr.) — Naš Stanislav, ki se tamkej mudí, prejden z družimi dalje v Neapel pojde, piše, de je v njegovim oddelku čez 100 fantov, in štirje med njimi zamurci, zmed kterih je Nesri že po duhovsko oblečen in ima že 23 let. — Znani Andrej Šerif v propagandi v Rimu, ki je bil na Beli reki že precej odrasen kersen, silo moder in pobožin mladeneč, na kteriga se misijonarji že davno veselo zanašajo, je tudi prav nevarno bolan. Potem takim je zares vošiti, de bi se tamkej v njih deželí vstav napravil, ako bo le zamogel v dušni odreji

to dosegati, cesar je za misijon in lastno oliko potrebno. — Sej tudi v Evropi, ako le nekoliko med svet pokuka, se sedanjo dobo malo dobriga mlad človek uči: „greh za čednost čislati in čednost za greh; — krivico za pravico in pravico za krivico razglasovati; — razbojnika — „ravbarja“ — Garibaldita kakor viteza krehati in hvaliti, za žaljene pravice poštenih posestnikov po ne besedice milovanja imeti! Ako imajo že tako imenovani olikani tako govorjenje, ali ni res, de svet narobe stoji? Ako taki, ki so sami posestniki, če tudi v manjši meri, roparje in tolovaje hvalisajo, ali ni znamnje, de tudi oni na glavi stojé! — Dotlej pride svet, ki iz judovskih časnikov modrost pije! „Guten Appetit!“

Na Dunaj 3. rožnika. B. — Na vse strani imenitni in pomenljivi dogodki se snujejo današnje dni v deržavi in zunaj nje. Zares svet je kakor ognjobjljavna gora, ki se zdaj bolj ko kdaj stresa in „lavo“ krog in krog izmetuje. Tam na Sicilskem se dervi divji punt, in kakor se doznava, z velikim pospeham. Pa še ni tega konec, in že se črni oblaki na drugih krajih zbirajo in zugaajo z nevihto in družimi nesrečami. Pravica je omajana in ker vlade in ljudstva o pravim času niso hotle ali mogle sovražniku se zoperstaviti, bo zanaprej tolikanj teže, zlasti ker ves drugi duh ljudi navzema in tega nočejo, kar jim je dozdej dobro služilo. Res je, kar je že bilo tolikrat rečeno, da je Evropa bolna in tolikanj bolj nevarno, ker v silovitim hitenji po pomočkih pravih in zdravilnih dobiti ne more in noče. To je pač nevarno znamnje, ki kaže, da pred zdravja ne bo, dokler popolnoma ne preboli, in večni Vladar sveta s svojo mogočno roko v-sim očem vidno ne pokaže, da je v resnici le On sam Gospod nebes in zemlje, in da po Njem je vse, kar je. Vsaj tako tolažilo nam vera daje, in naj nas tudi Bog s svojo mogočno roko vdarja in tepe, da bi nas le ne zaverigel in v teh nesrečah in nevarnostih popolnoma ne vtopil! — Kat. Cerkev se sicer ne boji pogina, ker obljubil ji je vstanovitelj, Jezus Kristus, da ostane pri nji do konca sveta, da je zidana na skalo, ki je tudi vsa peklenška moč, vsi zakleti sovražniki spodkopati in spodriniti ne bodo mogli. Čemu tedaj strah? Bati se pa tudi ni treba tistim, ki so njeni pravi živi udje, bati ne ljudstvam in deržavam, ki so v resnici katoliške Cerkve, in jim je edino za kat. življenje, djanje in nehanje mar, in za tako napredovanje, ki je v katoliškem pomenu pravo, dobro in zveličavno. Vladarji so nekdej, to dobro spoznavši, z lepimi zgledi svojim podložnim svetili, odtod primki: rex christianissimus, primogenitus Ecclesiae filius, majestas apostolica, itd. in bile so tudi res deržave, ki so v polnim pomenu besede katoliške bile. Ali dandanašnje se to drugače kaže in godi. Že davno so vladarske hiše za drugo vero potegnile in tudi podložne svoje, hočeš nočeš, iz naročja Matere kat. Cerkve iztergale, dans pak še celo ni nenavadno slišati in znati, de se punti in druge homatije od tam izhajajo, in ne le de se slabi zgledi dajejo, temuče hoče se še vsemu temu neka čast in poštenost vtisniti.

Vender natančne sodbe si ne upam in je ne smem v tem izreči, posebno ker Bog po svojih neizvedljivih potih večkrat ljudstva po slabih vladarjih kaznuje, pa tudi vladarje po ljudstvu, če se mu njegove pravice z nogami teptajo in ne dobi tega, kar mu gre po božjih in človeških postavah. Zatorej „intelligite reges et erudimini!“ in „quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania? itd., lep in pomenljiv psalm, in za današnje dni tolikanj bolj, ker se v njem vse tedanje počenje kakor v zerkalu vidi. — Tudi Avstrija je bila dozdej kakor izločivno katoliška deržava in bi mogla tako tudi zanaprej ostati, ker ima večino katoliških prebivavcov. To je njen značaj in dozdej tudi rešivna moč, kar nam zgodovina vsih časov lahko pové. To bo tudi morebiti poglavitni vzrok njeniga obstanka; nikakor pa ne, da bi mogla zgolj nemška biti, kakoršno jo berž ko ne mnogi hočejo imeti. Nadjamo se pa, de bi viso-

ko državno svetovavstvo med svojimi drugimi neštevilnimi opravili tudi to do dobriega preudarilo in tako vravnalo, da bo za vse prav, ker to je zares imenitno in pomenljivo vprašanje in prav rešeno lahko donša srečo in blagostanje, nasproti pa tudi kej družiga, ker v narodovskih zadevah bi se bilo bati vedniga grizenja, v verskih pa čertenja in spodkopavanja, da katoliški vladiki bi mogli še celó popolnoma utihniti! Tedaj videant consules!

Unidan sim pisal, da je časnik „Gegenwart“ nehal izhajati; dans tedaj moram tudi povedati, da je 1. rožnika zopet na svitlo prišel. Kaže se čedalje večji potreba, da še enkrat dans ponovim, da bi Slovenci „z edinjenimi močmi“ za večji domač kat. časnik poskerbeli, ker potreba je; tako pa nikamor ne kaže. Binkoštno praznike je bilo tukej menda več ko 10 tisuč v veri poterjenih t. j. birmanih. — Z Bogam! —

Iz Aleksandrije smo prejeli naslednji zanimivi list, ki je bil pisan 15. majnika t. l.

Častiti gospod!

Serčno Vas zahvalim za Vaš ljubi list od velike sate iz Ljubljane. Gotovo ste se že sami prepričali, kako sladko dene pozdravilo iz domovine v daljnem, ptujim kraji; tedaj boste lahko moje občutke spoznali. —

Vaše ljubeznjivo pisemce sim sprejel v Kairi ravno v tem času, ko je prečastiti provikar g. Kirchner iz zgornjiga Egipta tje prišel, česar Vam sim že v svojim zadnjim listu opomnil. Zlo me je veselilo, da sim se tedaj osebno soznanil s prečast. g. provikarjem, od kteriga sim že pred tukaj tolikanj slavniga in zanimiviga slišal. Gosp. Kirchner je prišel s silno merzlico v Kairo, in ko sim ga pervikrat pri našem generalkonzulu vidil, sim se skoraj ustrašil njegoviga blediga in bolehniga obraza; pa če je tudi visoka postava od boleznit terpela, okó ni zgubilo svojiga plamena, beseda je vedno krepka in na vsim se spozná namah visoki duh, ki v tem možu kraljuje.

Kakor Vam je znano, je gosp. Kirchner posebno zavolj tega iz zgornjiga Egipta v Kairo prišel, ker so, Kenenski paša in njegova komisija, ki bi bili imeli odmeriti misijonu zemljiše, ktero mu je Said paša na prošnjo gosp. Schreiner-a podaril, gosp. provikarju na vse viže kljubovali in napatvali. Gosp. Schreiner se je pa na prošnjo provikarja terdo potegnil za pravice misijona, in njemu gré hvala, da je tukajšnji vladar Said paša, ko je zvižaje svojih podložnih zvedil, ojstro povelje izdal, da se mora brez odloga in natančno po njegovi, že pred razodeti volji katoliškemu misijonu zemljiše v Šelalu, blizo Asvana, odmeriti in misijonarjem prepustiti.

Na to vižo pridobljeno posestvo v Šelalu je precej obširno; zemlja na bregu Nila je zlo rodovitna in lega, kar zdravje in lepoto kraja zadeva, bi ne mogla boljši biti. Šelal leži na meji zgornjiga Egipta in Nubije; v okolici je imenitni otok File, in tam se pričnó prvi katarakti (vodopadi). Za misijon je to zemljiše prevelike cene. Tukaj bo zdaj sozidana poglavitna misijonska hiša in zato je vse že vpeljano; s tem in morebiti, da se pričnó za celi misijon nova, srečna doba. Upajmo, da s tém naši misijonarji odidejo strupenimu zraku hartumskimu, kteri je, žakibog, že toliko blagih gospodov umoril.

Gosp. provikar Kirchner se je 9. t. m. iz Kaire nazaj v zgornji Egipt podal. V njegovi družbi se je napatil tje tudi novi avstrijski misijonar gosp. Kofler, kteriga je gosp. provikar sam tukaj v Aleksandrii pričakoval. Z njim bi bili imeli, kakor je djal, priti tudi eni gospodje iz Kranjskiga, in jest sim se že zlo veselil, tukaj svoje domorodce pozdraviti. Moj tovarš C., rojen v Ljubljani, in jest sva se bila zato oba parobrodu naprot podala: pa gosp. provikar nam je pozneje povedal, da še niso popolnoma pripravljene (?).

Iz Hartuma so zopet žalostne novice do nas prišle. Gospodji misijonarji so od Bele reke tje nazaj došli: pa

nemila smert je zopet eniga izmed njih pobrala, gosp. Viehweider-a, ki je bil zadnji čas v Gondokori. Tudi so zamurci zopet zlo nemirni in sovražni, ker so to leto evropejski kupci po stari navadi zopet med njimi po tolovajsko ropali in morili. Iz različnih popisov so vam gotovo znane silovitnosti kupcev, večji del evropejskih narodov, ki tako na strani tega misijona s svojimi djanji Božjimu namenu tolikanj škodujejo. Naš ondotni konzularni opravnik, dr. Natterer, se misli zdaj podati tudi sam na Belo reko, da bi po svoji moči zamogel delati v pospeh in v prid misijona med ondotnimi zamurci.

Tukaj v Aleksandrii, kamor smo se pred tremi tedni preselili, je sicer na videz že vse bolj evropejsko, po francoski in laški šegi. V Aleksandrii je tudi več cerkva, med kterimi je katoliška v resnici, kakor gotovo sami veste, še precej lepa. Tukaj se pač sliši vsaki dan zvonjenje; tukaj se nedelje in prazniki že spoznajo; pa večji del Evropejcov moli tukaj svojiga lastniga boga, angleške ginee, avstrijske tolarje, sploh zlató in srebró, in se za vse drugo nič kaj ne meni. Pred večerajšnjim so tukajšnji Lahi praznovali svoj konstitucijski praznik v naši cerkvi, in recite mi, ali se s tem časti Božji hram, če v njem kriče Evviva Vittorio Emanuele, Viva l'Unione, Viva l'Italia? — Ne boste me grajali, če sim pri takim hrumu rajši cerkev zapustil. —

Med častito duhovšino naše preljube kranjske domovine štejem marsikteriga prijatla in tovarša, dobrotnika in pomočnika. Prosim Vas, častiti prijatel, pozdravite serčno vse, kteri bi se mene kje spomnili. Posebno rad bi pa pozdravil svojiga druziga prijatla Dr. Š. r-a, ki zdaj pa ne vem, ne kje de je, ne kaj de počne. J. Švegel l. r.

Iz Aleksandrije piše g. provikar Kirchner: „Veliki teden in veliko noč sim prav pobožno v Aleksandrii obhajal. Rad bi bil šel v Jeruzalem, pa sim bil preveč oslabljen. Zdaj je bolje.“ Zdravniki mu svetvajo Sudan zapustiti, on pa hoče v Afriki umreti. Tudi v Neapelnu veliko zamurskih otrok umerje. Dve zamurki (Olivierjevi) ki ste bile v Gradcu, ste zopet v Egiptu. „Veri je od vel. serp. lanskiga leta tukaj in ima veliko skerbi zavoj zamurskih deklic, ki so v turske roke prišle.“ „Olivieri v Neapelnu ne bo več dolgo živel“^{*)}. „Upam, da nam bo v kimovcu odprava prišla: tukaj se je oglasil pridin pater, v Rimu sta neki dva, tudi nekteri svetni so pripravljene. Takrat bi utegnili tudi Stanislav priti, ako se tamkej ne ohrani. (Sim ga 2. t. m. poslal skoz Verono v Neapel, bojé se, da bi tudi on ne umerl; J.) „Tudi Šerif (mladenec poln lepiga upanja v propagandi) se neki ne počuti prav dobro.“ „Kako je na Krajskim z misijonarji za nas?“ — „Spominek za ranjeiga provikarja je dodelan in ga bom seboj vzel. Ploša je iz beliga kararskiga marmorja z napisam: Memoria rev. Dom. Ign. Knoblechter, Provicarii apost. Africae centr., qui in medio laborum apostolicorum cursu Neapoli decessit. Anno 1858, die 13. Apr. R. I. P. Obrob in olepsava v podobo krone je iz črniga marmorja; v njegovi sredini žarni venec s klasjem in grozdjem. Vse mi je prav prav po moji volji naredil tukajšnji podobar Ugolini in velja le 362 piastrov, t. j. 12 tolarjev Marije Terezije in 2 piastra. Enak kamen se utegne v Neapelnu postaviti, in za ostali denar se napraviti obletnica v dan smerti v misijonu samim. Kamen se bo vdela v hartumski kapeli na strani velikega altarja ter bo stanovitni spominek krajskiga aposteljna. Od spominka ranjeiga Milharčiča in ginljive mertvašnice v pušavi pri Berberu sim ti že pisal, ali ne?“ (Ne še. Vr.)

3. majnika ravno od ondot.

Včeraj je s parobrodam prišel novi misionar Jakob Kofler in tvoji dragi pismi od 21. in 26. mal. trav. Moja bolehnost dalje terpi in ne ostane mi družiga kakor vdanost v voljo Božjo. Naznanilo zastran Stanislava (de je

*) Iz Trienta slišimo, da je zdaj g. Olivieri v Rimu, kmal pa se bo v Neapel podal ter v tem mestu poslednje ure čakal, ker zlo slabí. V.

jel prav dober in pridni biti) me močno veseli... Jutri odidem v Kairo, kjer je mende silo velika vročina. Pridhodnji ponedeljek ali torek upam že na Nilu biti.

Iz Ljubljane. V kratkim bo na svoje mesto odpravljen list verne vdanosti do sv. Očeta, ki ima okoli 71.000 podpisov, z milimi darovi med 5—6.000 gld. — Nemško-slovenski besednjak se počasi prodaja; ni še 100 iztisov oddanih. — Pastirski list Njih milosti, noviga škofa, je v natisu.

Razgled po keršanskim svetu.

V Briksnu ima duhovska mladensnica to leto 27 dobroupnih mladenčev.

Iz Gradca se je podal častitljivi starček, Poljak grof Ladislav Ostrovski v papeževo vojsko. Ta mož je bil že pod Napoleonom I. nadporočnik in rusovski cesar mu je ponudil polkovništvo, cesar pa on ni sprejeti hotel, ker je gorel le za poljsko narodovstvo. Pri papeževi vojni hoče služiti za prostiga topničarja ali kanonirja brez želje do kacega napredovanja.

„Gegenwart“, izverstvo in katoliško vredovani list g. Jož. Chowanetz-a, ki je bil zavolj preleniga vdeleževanja katoličanov mogel nehati, je 1. t. m. zopet jel izhajati „durch den Eintritt günstiger Verhältnisse, durch Beihülfe des Eigenthümers des „Volksfreundes“ itd. Zraven tega je pa še cena tako znižana, da je zunaj eniga samiga nar boljši-kup list na Dunaji: velja zunanjim za pol leta 6 gold., za 4 mesce 4 gld., za 3 mesce 3 gld. (Napis: „Administration der Gegenwart — Alservorstadt, Herrngasse Nr. 91.)

V Kolinu je bil okrajni cerkveni zbor v god Kristusoviga vnebohoda dokončan, in bližnji zbor je bil za leto 1863 odmenjen.

Na Švedskim, tam gori na severu, se je daniti začelo; odpravljeno je namreč pregnanje iz dežele in druge kazni, ki so tiste zadevale, ki so od protestanstva k drugim veram prestopovali.

Na Laškim v poropanih okrajinah peklenšek prav veselo pleše: oni, ki znajo sedmo zapoved Gospodovo z nogami taptati, znajo tudi stražnike Božjih zapoved preganjati in zapirati. Že so kardinala iz Pize s silo v Turin odpeljali, škofe: faenskiiga, imolskiiga in ferarskiiga, in bolonjskiiga namestnika so zaperli, škofa iz Piacence in Parme sta mogla bežati; poslednji je zdaj v Trientu. — V Piacenci so škofijsko semenišče zaperli, mladenčce domu pognali in jih pod policijsko oprezovanje djali. Vzroki taciga preganjanja so, ker cerkveni pastirji po svoji vesti in dolžnosti delajo in ne po samovoljni nove vsiljene vlade. — „Armonia“ meni, da sardinska vlada sama sebe po glavi bije, ki z duhovstvom, ker noče zahvalne pesmi za novo vladstvo peti, tako terdo dela; zakaj ko bi tega ne bilo, bi marsikteri butec utegnul verjeti, da je duhovščina zadovoljna s sedanjo politiko: zapiranja pa ves „adresni“ šum v pene devajo. In ako bodo vsi zaperti, ki nočejo „Te Deum-a“ peti, ne bodo neki za prihodnje „Te Deum-e“ nikogar več imeli razun nekterih „von guter Gesinnung“, in ako se bo Garibaldi tova zmaga dans ali jutri obhajala, se bo „škandal“ ponavljal. „Armonii“ se torej ne zdi pametno, duhovna zapirati, ko noče peti, ker v deželi svobode bi moglo na voljo biti, če kdo hoče peti ali se jokati. De taka terdoba vladi tudi v prihodnje ne bo koristila, dokazuje „Armonia“ iz zgodovine perviga Napoleona, ko se je ravno tako godilo, kakor zdaj, škofe so gonili nekaj na Francosko, nekaj v Turin itd., ki so veseli in norčevaje čez svoje ječenje šli v pregnanstvo; pa to ni služilo ne Napoleonu v čast, ne njegovi vladi v prid. In ako hočejo ječarji vediti, kaj pravi zgodovina od duhovnov, ki so se mogočniku podvergli in od njih, ki so bili „kakor služabniki Božji papeževi soldati“, jim svetuje „Armonia“, brati „Carlo Botta“, ki goto-

vo ni klerikalisk pisavec. — De v posiljenih deržavah cerkveni duh ni tako odmeril, kakor bi utegnul kdo misliti, kažejo darovi, ki iz tih krajev za sv. Očeta prihajajo iz Modene, Parme itd. V Bolonji je bilo v kakih pet dneh brez bativne in oklica čez deset tavžent lir skupaj. — Iz Genve so poslali v Rim pismo verne vdanosti z 12.000 podpisi. — Žalostno sprejetje Viktor Emanvela v Bolonji se strinja z njegovim ondodnim bivanjem. Po Tedeum-u tujih duhovnov se je precej podal v „Villa San-Michele“ zunaj mesta, in je tamkej dva dni ostal, da se tudi le en samkrat več ni v mesto podal, kjer je toliko vidil, kakor nič. Čudno zares se je ljudem zdelo, da novi gospodar nove okrajine tako v posest jemlje. Torej se ni čuditi, da je bil kralj neki ves čas čeznavadno žalostin, nepokojin in ves v skerbeh, in tudi ni hotel iti v Feraro in Rimini, kakor je bilo odmenjeno. — Rop še nikogar ni osrečil.

Lamoricière, ta siloveti junak, je v „Salzb. Kirchenzeitung“ nekoliko obsirniši popisan, kake junaške dela je v afrikanski vojski zverševal, da nikoli ni „2. grudnu“ (ko je bil Napoleon III. za cesarja izklican) svoje glave vklonil, torej je mogel iti v terdnjavo Ham in v pregnanje itd., je bil z družimi pomilosten. — Ko mu je bil njegov žlahtnik, skrivni kameranik papežev Merode, ki je nekaj pod njim v Afriki služil, razodel željo sv. Očeta, je neki rekel: „Kteri dober sin ne bo poslušal, ko oče kliče?“ Še tisto noč se ta pridni katoliški kristjan odpravi na pot v nekoliko milj oddaljen samostan k nekemu znanimu mnihu, se z njim — ponoči — pogovori, prejme sv. Zakramente (tako se pošten vojak na vojsko in smert pripravlja!) in že ob zoru je junak na potu v Rim. — Vitez brez strahu in brez graje je poslušal le glas svojiga Očeta in ni gledal na togoto čukov in njih potuhnjeno zalezovanje, ki so mu res kmal nato zatilniško smert odločili — ti nesramneži brez vesti in poštenja. Pošten človek bi ne sprejel cesarstva vesoljniga sveta, ko bi le en sam madež z njegovim prilastenjem sklenjen bil. Lamoricière gotovo ne: ti zakozeni nespoštenuhi in tatovi pa s takim tihotapskim in lisičjim roparjem oprezovajo po tuji lastini!! — Meternih je rekel, „de bi jo Napoleon III. utegnul na Laškim skupiti!“ — se bo vidilo, kaj bo iz tega. Bog je Gospod in Gospodar: ko bo greh tepen, bo šiba v kot veržena ali tudi zlomljena. Lamoricière pa Bog ne bo zapustil, ker je četerto zapoved tako naglo spolnil; sej je obljubil, da bodo taki dolgo živeli in jim bo dobro na zemlji.

Napolitansko s Sicilijo ima na 2.033 štirj. miljah 9 milijonov 116.000 ljudi. **Savojsko** ima 201 štirj. mil. s 610.000 prebivavci, **Nizza** 75 štirj. milj in 243.000 prebivavecov. — V Sicili se rop in pant širi; Garibaldi je v Palermi.

V Lijonu so se katoličanje za šest sto tavžent frankov podpisali, ki jih bodo sv. Očetu poslali za vterjenje Ankone, 120.000 frank. so že poslali.

Duhovske zadere.

V Ljubljanski škofii. G. Mihael Kotnik, zgodnjik v Senožečah, gre za kaplana v Vrem. Umerl je g. Martin Jenoh, fajmošter v Železnikah, 1. t. m. R. 1. P.! Železnike so torej 4. t. m. razpisane.

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

„Bog daj srečo namestniku sv. Petra“ 1 cekin. — M. Miketić iz Preloke 2 gld. — Filius Patri suo e Pr. 1 gld. — Helena v Ljubljani 3 gld. — Jož. Starašinić iz Pr. 1 gld. — Neka žena 1 gld.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

G. N. iz Dobr. 1 gld. — G. B. iz D. 1 gld. — Terezija Repe 1 gld. — Kamniška bratovščina sv. Uršula 1. gld.